

Bartusz-Dobosi László

HÁROM SZÉK

Amikor Miklós alkotói válságban gyötrődött és képtelen volt még akár a penzumszerűen begyakorolt mondatait is egymás mögé fűzni, az egyetlen megoldás minden esetben nagyapja elhagyott somogyi kertje volt. Ilyenkor kocsiba ült, kikapcsolta a rádiót és némán bámulta a szélvédő üvegén átszáguldó tájat, amíg fel nem tűnt a kis köves út az erdő szélén, amely az öreg házához vezetett.

A legalább százéves vályogház, nagy verandával, gazdasági épületekkel és nagyjából egy hektáros kertjével gyökeres ellentéte volt annak a városi civilizált környezetnek, amiből érkezett. Döngölt padló, pottyantós vécé, kerti kút, ami ráadásul már kiszáradt, olajlámpás és cserép-kályha jelentette itt a teljes komfortot. Ha dolgozni akart, naponta be kellett baktatnia a falusi kocsmába, hogy feltöltse addigra lemerült laptopját, mert öregapja házában még áram sem volt. Miklós így is mindig azt érezte, hogy megéri.

A kis öreg kilencvennégy éves korában, már több mint húsz éve, hajnalban ment el. Felkelt és összeesett, de előtte délután még megmetszette a fákat, felásta a kertet és ellátta az állatokat. Azóta a ház és a kert üresen áll, s a családból kizárólag Miklós tartott rá igényt, hogy időről időre elvonulva ebbe az önként vállalt remeteségbe, itt töltődjön. S bár semmi konkrét terve nem volt a birtokkal, nem engedte eladni. Maga sem értette, hogy miért, de valahogy képtelenségnek érezte, hogy egyszer csak ne legyen az övé.

A ház és a hozzá tartozó kert a somogyi dombság egyik jellegtelen kis falujának határában, még az utolsó háztól is kicsit messzebb, szinte a dombtetőn rogyadozott. Kerítése nem volt, csak valami szakadozott sövény jelölte ki a territórium határait, ami fölött egy fél lábbon álló, óriási cseresznyefa őrködött. Széttárt ágai hatalmas égi lény szárnyaként óvták a kerti világot. Ha az ember kiült a fa alá helyezett padra, a levelek között átszűrődő fényjáték, mint a kaleidoszkóp színes üvegdarabkái, villódzva festették át újra meg újra a dombtetőről szétnyíló táj képét.

Miklós úgy tartotta, hogy a kert elvarázsolt angyalvidék, átjáró egy másik dimenzióba. Oda, ahol nagyapját sejtette. Ezért aztán nem engedett semmihez hozzányúlni, nehogy bármi is elveszzen abból a varázserőből, amit az öregnek és általa a kertnek tulajdonított. Gyermekként úgy tekintett a missziós szakállú kis öregre, mint nagy, meleg kezű varázslóra, aki mindig olyan meséket mondott neki, amin sírni kellett. De ezek nem a szomorúság, hanem a szeretet biztonságot adó könnyei voltak. Az ölébe ültette, kezét vaskos, mégis meglepően finom kezébe vette és valami olyan természetes megnyugtató hangon kezdett el beszélni, hogy az amúgy néma fák is abbahagyták a susogást.

Azóta is, bármikor a kertben járt, rögtön megtalálta valamilyen nyomát a kis öreg egy-egy meséjének, amik valahogy mindig ehhez a kis varázsvilághoz kötődtek. A történetek azonnal kiragadták őt bánatából, magánéletének csalódásaiból, mélybe rántó irodalmi próbálkozásainak örvényéből, csak hagynia kellett, hogy a csendben zsongó szavak maguk közé fogadják.

Ezen a héten, hosszú idő óta először, újra beköltözött a varázskertbe. Andrea, akit imádott és csak Andicskának hívott, váratlanul és könnyörtelenül szakított vele, ráadásul csak egy Messenger üzeneten keresztül.

Gondolkodtam a hétvégén és arra jöttem rá, hogy amit érzek irántad, az nem szerelem, hanem részben csodálat (mint művészeknek a műzsájuk), gyermeki vágy (mint kislánynak a szerelme az apja iránt). És nem utolsó sorban öröm, hogy valaki úgy szeret, ahogy vagyok. Te magad vagy az önbizalmam. És nem mondom, ha korombeli lennél, akkor valószínűleg ez szerelem lenne. És szörnyen érzem magam, hogy a cselekedeteimmel becsaptalak. Bár akkor még én sem tudtam, hogy mi is ez igazán.

És tettem dolgokat.

Így szólt az üzenet. S jogi szövegek józansága sem vághatta volna úgy gyomorszájon Miklóst, mint ezek a szavak. Ahogy hitetlenkedve többször is átolvasta, végigrepedt az arcán a fájdalom. Hetekig nem volt képes összeszedni magát. Feszült volt, ideges, nem aludt, nem tudott enni, s ha mégis, rögtön kijött belőle minden. Néhány nap alatt három kilót fogyott. Már-már mindenkihez volt egy rossz szava. Ezért döntött úgy, hogy nagyapja kertje az utolsó esélye.

Mese kell. Az egyetlen valós gyógy mód a felnőtt világ mocska által terjesztett betegségek ellen. Mert a mese mindig a fentre emel, az úgynevezett valóság pedig a prózai lentbe ránt.

Valami alibi szöveggel szabadságot vett ki a munkahelyén, és egy kis táskával leköltözött a kis házba gyógyulni. Az első dolga, mint mindig, most is nagyapja ruháinak a felvétele volt. Vasalt nadrág, fehér, rövid ujjú ing, szürke, kötött mellény és drapp simléderes kiskalap. Ez, akárcsak az egész napos mezítlábasság, az ittlét szertartásának elhagyhatatlan részei voltak. A ruhákon át érezni az öreget, a mezítláb mászkálással pedig a kertet és a köré fonódó meséket.

Abban bízott, hogy ezek majd most is életre vigasztalják, mint annyiszor előtte, de az első néhány nap maga volt a borzalom. Nem hallotta őket. Csak a fészker mellett tátongó, elapadt kútból felkonduló üresség visszhangzott ordítva a lelkében. Téblábolt a ház körül, aztán órákig feküdt egyhelyben, s a gyomra felől érkező émelygő érzés úgy kavargott benne, mintha ki akarná tépni a bensőjét. Rágtá, marta a fájdalom és képtelen volt másra gondolni, mint Andicska virágszemeire.

Úgy érezte, álmai orra buktak, ajka újra és újra sírós vonallá nehezült, vasmarokba szorította a tehetetlen fájdalom. Formátlan dühök és indulatok törtek elő belőle. S hogy ezeket valahogy lekösse, eszelős tempóban kezdte felhasogatni a fészkerben ki tudja mióta tüzelőnek ott hagyott akácfa hasábokat. Félórányi vad csapkodás után, lihegve feküdt bele az évek alatt összegyűlt, puha forgácsba és nagyokat lélegezve szívta magába a fa púderes illatát. Valahogy a lány jutott róla az eszébe.

Andicska jóval fiatalabb volt nála. A lánya lehetett volna. Tisztasága, alázata azonban teljesen a hatalmába kerítették a férfit. Hatalmas zöld szemei, s hozzá hihetetlen méretű, természetes szempillái, amelyekhez nem lehetett szemüveget húzni, mert hozzáérttek a lencséhez és zavarták a lányt, kerékbe törték az akaratát. Barna, háta közepéig érő haja, ami ha ki volt engedve, zuhatagként borította be formás vállait, úgy illatozott, hogy teljesen eltöltötte Miklós pórusait. Mindehhez az öreg meséiből ismert lápi tündérek bájos mosolya társult, és valami olyan természetes kedvesség, amely miatt muszáj volt állandóan megölelni. Miklós nem tudta elég közel húzni magát hozzá, hogy minden porcikájával érezze őt. Szinte belebújt és még ez is kevés volt. Andicska meg csak nevetett és ettől még inkább meg kellett őt ropogatni.

S most ennek minden átmenet nélkül vége szakadt.

És tettem dolgokat.

Ez az utolsó mondat úgy hasított bele, úgy fájt, hogy az újból és újból a bensője legmélyéről feltörő férfizokogás sem tudta kimosni belőle az ijedtséget. Egyszerűen képtelen volt elfogadni, hogy vége. Ordított és vergődött tehetetlenségében. Mélyen beléharapott a telhetetlen vágy, és Miklós úgy feküdt ott a forgácsban szótlantul, mint az alkonyi bivaly. Nagy, súlyos, fájdalomra nyíló szívvel, teljesen megadva magát a világnak.

A kert végében, ahol a telekhatároló sövény szétnyílt, állt három egyszerű szék. Kettő kicsit közelebb egymáshoz és egy harmadik néhány méterrel arrébb. Mindhárom szék másmilyen volt, de igazán nem volt rajtuk semmi különös. Miklós még emlékezett rá, hogy nagyapja tette ki oda őket, de sohasem ült rájuk. Csak mosolyogva nézte őket. Mozdulatlan tekintetében ott fészkelte valami túlvilági várakozás. Ha kiballagott ide, minden idegszálával a három rozoga ülőalkalmatosságra koncentrált, ahonnan amúgy a legjobb kilátás nyílt a falura, a templomra, a messzehullámzó somogyi dombokra és a Balatonra. Mégsem ült rájuk soha, inkább a közeli meggyfa alá kucorodott, csak úgy le a földre és le vette a szemét a székekről. Munkától összegyűrt kezeit összekulcsolva ölében pihentette, s rezzenéstelen bizalommal imádkozott. Miklós és a család többi tagja öregkori hóbortnak tartották a dolgot, és nem foglalkoztak vele.

Ahogy most, évekkel később, ő is kiballagott ide, teljes reményvesztettségben, a három szék érintetlenül ott állt, ahová nagyapja helyezte őket. Látszólag nem változott semmi. A gaz körbenötte ugyan őket, s az idő is sokat rontott rajtuk, de álltak rendületlenül. Miklós nem ült rájuk, valahogy nem tudott. A tudatalattijában ott mocorgott nagyapja huncut mosolya, ahogy mesél a székekről, de sohasem ül rájuk. Hát ő sem tette. Illetlennek érezte volna az öreg emlékével szemben. Próbálta felidézni, hogy miket mondott róluk, de valami fura történetfoszlányok jöttek csak elő a Szentháromságról, akik nagyapja szerint ide jártak megpihenni és letekinteni a világra.

Miklós egy pillanatra elmosolyodott a kis öreg bolondságain, de ahogy a székeken pihentette a szemét, egyre inkább az az érzés erősödött benne, hogy mindegyik foglalt. Hogy bár nem látni senkit, de mintha tényleg mindegyiken ülne valaki. Egyszerűen érezte a zsigereiben, hogy ezek nem pusztán üres székek. Furcsa bizsergés

szállta meg, gondolatai a lányról a székekre terelődtek. Hosszú percek, talán órák teltek el így szemlélődéssel, miközben látszólag nem történt semmi.

Akár nagyapja egykoron, most ő is a meggyfa törzséhez zökkent le. Onnan figyelgette a három különböző széket, és érezte, hogy szép fokozatosan átjárja a kert nyugalma, és valami végtelen erő elsimogatja benne a ráncokat. A mese elindult. Andicska arca merült fel előtte, de már egyáltalán nem kavarta fel a látványa. Csak pihentette a látomáson a szemét, a lelkét, s érezte, ahogy kiúszik belőle minden keserűség. Újra kezdte érezni, hogy él.

A kép egyre közelített a lány arcára, és Miklós azon kapta magát, hogy a három anyajegy, amit úgy szeretett megsimogatni Andicska orra mellett, pont úgy helyezkedik el, mint itt, ez a három szék. Kettő egy kicsit közelebb egymáshoz, és a harmadik egy picit távolabb. S egyik sem egyforma. A felismerés egy mélyből gyűrűző borzongásban ért el hozzá. Mese és valóság összetalálkoztak, s minden a helyére került.

A lány arca most a látomásban újra ragyogott, ahogy korábban mindig, ha együtt voltak. Miklósnak és csak neki tudott így ragyogni. S ez a ragyogás derűvé szentelte a férfi minden bánatát. A három szék és a három anyajegy pedig szinte szikrázott az április végi napsütésben, miközben a délutáni kert virágozott a lány után.

Alkonyodott, amikor felkászálódott a fűből. Már a mellkasát horzsolta a csupasz hűvösség. Fázott. A varázslat azonban működött. Bebalagott a rozoga házba, plédet kanyarított maga köré, s csak hallgatta a semmiből előkanyargó mesét egy virágszemű lányról, három anyajegyéről és egy kis somogyi öreg parasztemberről, meg annak huncut mosolyáról, ahogy némán társalog három különféle formájú, üres székkal.

Miklós megértette, hogy vannak dolgok, amik megérik a függőleges fáradtságot.